

Sprawozdanie z działalności Muzeum Ziemi Szubińskiej

im. Zenona Erdmanna

od 1.01.2025 r. do 31.12.2025 r.

I. Wystawy i ekspozycje

1. W salach wystawienniczych w 2025 r. czynne były w Muzeum ekspozycje stałe:

- 1) Sędziwój z Szubina i jego zamek (częściowa wymiana eksponatów z uwagi na długość eksponowania);
- 2) Powstanie Wielkopolskie na ziemi szubińskiej i pomnik nad powstańcą mogiłą (wymieniono eksponaty z uwagi na długość eksponowania);
- 3) Związek Harcerstwa Polskiego na ziemi szubińskiej (nastąpiła zmiana ekspozycji na płyty PCV z nadrukiem);
- 4) II wojna światowa i obozy jenieckie w Szubinie (wystawa towarzysząca makiecie obozu jenieckiego w Szubinie, która od września 2023 r. prezentowana jest w murach muzeum);
- 5) Kultura materialna Pałuk (w sali umieszczono nowe nabytki kultury materialnej na naszym terenie);
- 6) Ziemia Szubińska na kartach pocztowych z czasów zaboru pruskiego XIX-XX w.

2. Wystawy plenerowe prezentowane były na szubińskim rynku. Ekspozycja na płytach Dibond.

- 1) *Powstanie Wielkopolskie na Pałukach i Krajnie;*
- 2) *Wacław Boratyński Wielkanoc w pocztówce;*
- 3) *Zamkowe historie;*
- 4) *Szlakiem bitew i murali frontu północnego.*

3. W wyżej wymienionym czasie Muzeum prezentowało w swojej siedzibie wystawy czasowe.

- 1) Wystawa pt. *Wokół świątecznego stołu*. Ekspozycja powstała na bazie zbiorów własnych i depozytów od osób prywatnych. Termin prezentacji: listopad 2024-styczeń 2025.
- 2) Wystawa planszowa połączona z wystawą wydawnictw książkowych pt. *Dzień po dniu. Powstanie Wielkopolskie na Pałukach i Krajnie w czasie II wojny światowej*. Wystawa opracowana we współpracy z Szubińskim Towarzystwem Kulturalnym, wydruk ze

środków pozyskanych z projektów ogłaszanych przez Powiat Nakielski. Wystawie plansz towarzyszyła ekspozycja na bazie zbiorów własnych. Termin prezentacji: grudzień 2024-styczeń 2025.

- 3) Wystawa Nadleśnictwa Szubin w ramach wykładu o przyrodzie. Wystawa planszowa wzbogacona o eksponaty – wypchane wilki. Termin prezentacji: 19 luty 2025.
 - 4) Wystawa pt. *Muzyczna strona Szubina*. Wystawa instrumentów i sprzętów grających. Wystawa na bazie zbiorów własnych i depozytów. Termin ekspozycji: luty 2025.
 - 5) Wystawa coroczna pt. *Wielkanocna tradycja świąteczna* na bazie zbiorów własnych. Termin prezentacji: marzec-kwiecień 2025.
 - 6) Wystawa pt. *Sanitariuszka Inka Helena Siedzikówna*. Wystawa na bazie zbiorów własnych i zasobów IPN (plansze). Termin prezentacji: marzec 2025.
 - 7) Wystawa na bazie zbiorów własnych, depozytów i materiałów z zasobu IPN pt. *Zbrodnia katyńska*. Termin prezentacji: kwiecień 2025.
 - 8) Wystawa pt. *Czas droga rzecz*. Ekspozycja związana z pasjami i na bazie zbiorów ojca i syna - Bogdana i Bartosza Szymczaków. Ekspozycja: kwiecień 2025.
 - 9) Wystawa pt. *Szubin w obiektywie Jerzego Cywińskiego*. Wystawa w ramach Dni Szubina i 660-lecia miasta dotyczyła sylwetki zapomnianego szubińskiego fotografa. Termin prezentacji: czerwiec-wrzesień 2025.
- Wystawa pt. *Wielka historia w małym mieście*. Wystawa z projektu zdobytego w ramach Programu Dotacyjnego Muzeum Historii Polski w Warszawie - Program Dotacyjny "Patriotyzm Jutra" edycja 2025. Ekspozycja planszowa i artefaktowa ze zbiorów własnych. Termin prezentacji: wrzesień-październik 2025.
- 10) Wystawa pt. *Józef Piłsudski*. Wystawa z zasobów Instytutu Pamięci Narodowej oraz zbiorów własnych i depozytów. Termin prezentacji: październik-listopad 2025.
 - 11) Wystawa pt. *Boże Narodzenie w PRL-u*. Wystawa ze zbiorów własnych. Termin prezentacji: listopad 2025-luty 2026.

II. Uroczystości i spotkania okolicznościowe, działalność naukowa, edukacyjna i społeczna Muzeum

1. Muzeum ma w swojej ofercie około 50 tematów lekcji muzealnych dla trzech grup wiekowych oraz dorosłych. Tematyka jest każdego roku aktualizowana i dostosowana do planu pracy i oparta o realizowane wydarzenia oraz rocznice. Dodatkowe tematy lekcji realizowane są we współpracy z nauczycielami i opiekunami grup. W swojej ofercie placówka nasza ma także filmy edukacyjne własnego autorstwa oraz

przekazane między innymi przez Instytut Pamięci Narodowej, z którym współpracujemy. Filmy te służą jako uzupełnienie spotkań edukacyjnych, które odbywają się w Muzeum. Muzeum realizuje także wycieczki w teren szlakiem historii miasta i gminy Szubin oraz gminy. Pracownicy muzeum realizowali lekcje muzealne, które mają charakter edukacyjny i kreatywny. Główna tematyka w omawianym okresie dotyczyła: Powstanie wielkopolskie, Muzyczny obraz miasta, Żołnierze Wyklęci, Zbrodnia Katyńska, Wielkanoc, Majowe święta, Dzieje Szubina, Sędziwój i jego czasy.

2. Oferta placówki dostępna była na miejscu w Muzeum lub za pośrednictwem strony internetowej. Informacje o ofercie i działalności Muzeum przekazywane są między innymi za pośrednictwem muzealnej strony, portali społecznościowych oraz strony urzędu. O aktualnych wystawach informują także plakaty w gablocie na zewnątrz budynku i na terenie miasta oraz system powiadamiania SMS. Strona muzeum na Facebooku ma 2200 polubień, strona związana z powstaniem na Facebooku ma około 1800 polubień, na Instagramie ma ponad 600 obserwatorów, wiadomości SMS trafiają do około 200 odbiorców.
3. Muzeum współpracuje z instytucjami i organizacjami, które w placówce realizują swoje działania. Placówka jest organizatorem, współorganizatorem lub partnerem w realizacji wielu projektów na rzecz regionu. Wkładem muzeum obok pracy zatrudnionych osób jest także bezpłatnie udostępnianie sali oraz zasobów na potrzeby społeczności lokalnej. W te działania zaangażowani są zazwyczaj wszyscy pracownicy. Polegają między innymi na: przygotowaniu sali i dostosowaniu wyposażenia do danego wydarzenia, przygotowaniu krzeseł z blatami na konkursy, wykonaniu dokumentacji fotograficznej i bezpłatnym udostępnieniu jej, wysyłce materiałów informacyjnych do mediów przed i po wydarzeniu, umieszczeniu informacji na stronach internetowych i portalach społecznościowych, udostępnieniu sprzętu nagłaśniającego oraz komputerowego, udostępnieniu zaplecza, udostępnieniu wyposażenia np. termosów, plansz ekspozycyjnych, antyram, sztalug, sprzętarnięci sali oraz zaplecza sanitarnego po zakończeniu uroczystości czy spotkania. Informacje o działalności i ofercie muzeum ukazywały się na antenach radiowych – lokalnych i ogólnopolskich, m.in. Radia Żnin, Radio Nakło, Wasze Radio, Radio PIK. Materiały informacyjne ukazywały się także w TVP Bydgoszcz.
4. Wybrane wydarzenia:
 - 1) Kontynuowano działania związane z dodatkowym udostępnieniem placówki dla zwiedzających w każdą, pierwszą niedzielę miesiąca pt. Niedziela w Muzeum.

- 2) Działał Krąg Seniorów ZHP. Zebrania kręgu odbywały się średnio co miesiąc. Krąg brał aktywny udział w zmianach związanych z ekspozycją harcerską.
- 3) Odbywały się zebrania Koła Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 Koło Szubin.
- 4) Odbywały się zebrania Szubińskiego Koła Genealogicznego, które powstało przy muzeum. Koło skupia mieszkańców Szubina i regionu, którzy zainteresowani są badaniem historii rodzinnej. Zebrania członków odbywały się co dwa miesiące. Dostępne były też konsultacje indywidualne.
- 5) Odbywały się zebrania działaczy dawnej Solidarności, które prowadził dr Sławomir Łaniecki - Pełnomocnik Wojewody Kujawsko-Pomorskiego do Spraw Dziedzictwa Historycznego.
- 6) Odbywały się lekcje edukacyjne w ramach współpracy z instytucjami szkolnymi i innymi m.in. Placówką Wsparcia Dziennego w Szubinie.
- 7) Placówka wspierała działania związane z kontynuowaniem akcji pod szyldem: Nordic Walking po szubińsku. M.in. odbył się spacer w ramach Dni Szubina, który dotyczył dziedzictwa przyrodniczego, a przewodnikiem była dr Ewa Krasicka-Korczyńska.
- 8) Muzeum udostępniało placówkę m.in. na przeprowadzenie i organizację konkursów, przedstawień, spotkań i innych działań edukacyjnych i społecznych. Współpracowano m.in. z Zespołem Szkół Specjalnych w Szubinie (konkurs), Szkołą Podstawową nr 1 w Szubinie (debata, spotkanie, przedstawienie), Szkołą Podstawową nr 2 (konkurs), Przedszkolem Samorządowym nr 3 (spotkanie), Przedszkolem Samorządowym nr 2 (jasełka), Ochotniczą Strażą Pożarną (spotkanie).
- 9) W styczniu muzeum uczestniczyło w działaniach związanych z uroczystościami 106. rocznicy Powstania Wielkopolskiego w Szubinie. 11 stycznia odbyła się uroczystość rocznicowa z udziałem dzieci i młodzieży Szkoły Podstawowej nr 2 w Szubinie. Głównym punktem programu była projekcja filmu pt. *Niech się Polska przyśni Tobie...* o poległym pod Szubinem st. strz. Piotrze Mocku. Film powstał z udziałem Muzeum Ziemi Szubińskiej, a realizowało go w 2024 r. Stowarzyszenie SAMI SWOI z Mosiny.
- 10) 16 stycznia odbył się wykład pt. *Jeniecka Odyseja*, który wygłosił Prezes Polsko-Amerykańskiej Fundacji Upamiętnienia Obozów Jenieckich w Szubinie Mariusza Winieckiego. Wydarzenie odbyło się w ramach 80. rocznicy zakończenia

II wojny światowej i ewakuacji obozu jenieckiego w Szubinie i działania pt. Cafe Muzeum.

- 11) 18 stycznia muzeum kolejny raz zorganizowało Marsz Pamięci Powstańców Styczniowych, który upamiętniał rocznicę Powstania Styczniowego z 1863 r. i zaangażowanie mieszkańców naszego miasta i regionu w zryw niepodległościowy. Zaplanowano 6 km marsz na trasie Szubin-Wolwark-Szubin.
- 12) 25 stycznia odbył się koncert Chóru im. św. Jana Pawła II w Szubinie.
- 13) 19 lutego odbył się wykład dr Ewy Krasickiej-Korczyńskiej pt. Przyroda, kultura, krajobraz.
- 14) W ferie zimowe w muzeum odbyły się zajęcia plastyczno-edukacyjne dla dzieci.
- 15) 23 lutego zorganizowano wydarzenie pt. Muzyczny podwieczorek z Edraantą. W programie był koncert zespołu, potańcówka, mikrofon wspomnień, wystawa.
- 16) W ramach Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych muzeum wykonało fotoreportaż z Biegu Tropem Wilczym na Wesółce.
- 17) 7 marca muzeum oraz Szubińska Strefa Kobiet zorganizowały wydarzenie pn. Projekt Kobieta 2025. W programie m.in. znalazły się trzy bloki tematyczne. W pierwszej części o swoich działaniach mówiły: Alina Zdanowska – Ruch dla serca - nordic walking po szubińsku i Kamila Czechowska – Babka po szubińsku ma już rok. W drugiej części wystąpiła grupa Jeden teatr pt. Kapryśnice – nie dogodzisz kobiecie. W trzecim prezentowano sukienki wieczorowe i wizytowe z pracowni krawieckiej Justyny Augustynowicz. Ostatnim akordem była premiera akcji: Facet po szubińsku.
- 18) 27 marca odbyła się premiera filmu Stanisława Dąbrowskiego i Dominika Krzeszewskiego pt. *Drezyna i Symfonia mgły*.
- 19) W okresie przed Świętami Wielkanocnymi muzeum przygotowało warsztaty kreatywne dla przedszkolaków i uczniów szkół. Zajęcia cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem uczestników.
- 20) 4 kwietnia w muzeum odbyło się święto międzypokoleniowe, którego organizatorem był Dzienny Dom Pomocy w Szubinie, muzeum było partnerem.
- 21) 8 maja Muzeum koordynowało działania związane z 80. rocznicą zakończenia II wojny światowej. uroczystości z udziałem krewnych pierwszej ofiary II wojny światowej na naszym terenie – p.por. Józefa Suplickiego odbyły się na cmentarzu. Uroczystości towarzyszyła wystawa plenerowa.

- 22) 10 maja odbył się Marsz Szlakiem Powstania, który zrealizowany był w ramach projektu Szubińskiego Towarzystwa Kulturalnego. Trasa 11 kilometrowa wiodła szlakiem turystycznym, którego patronem jest hrabia Ignacy Mielżyński. Muzeum było partnerem wydarzenia.
- 23) 17 maja odbyła się 13 edycja mistrzostw województwa kujawsko-pomorskiego w grze aktywnej w warcabach stupolowych. Organizatorem był m.in. Piotr Szybowicz z UKS Szachowa Dwójka i KPZ-Szach, a muzeum było partnerem wydarzenia.
- 24) W ramach Nocy Muzeów 2025 w muzeum realizowano nagrania związane z funkcjonowaniem w Szubinie kina. Nagrania wykonane na potrzeby Nocy Muzeów przyciągnęły osoby związane z funkcjonowaniem w Szubinie kina. W programie wydarzenia pt. *Kino w Szubinie* był materiał filmowy, pokaz inspirowany filmami i serialami, degustacje dań rodem z filmu, loteria, pokaz samochodów zabytkowych. Stroje pochodziły z różnych miejsc oraz zostały wypożyczone od osób prywatnych, a w roli modeli wystąpili liczni ochotnicy. W ramach pozyskiwania strojów na pokazy muzeum zorganizowało akcje pod hasłem Podziel się sukienką.
- 25) W maju muzeum było kolejny raz partnerem miejskiej gry edukacyjnej pt. *Szubin – moja mała ojczyzna*, która organizowała Szkoła Podstawowa nr 2 w Szubinie.
- 26) 31 maja odbyło się spotkanie z dziennikarką, autorką książek Magdaleną Wolińską-Riedi, którego organizatorem była Księgarnia Biss we współpracy z Muzeum.
- 27) 13 czerwca pracownicy muzeum uczestniczyli ze swoim stoiskiem i w strojach pałuckich w wydarzeniu pn. *Pałucki festiwal smaków i tradycji*.
- 28) 16 czerwca w muzeum rozstrzygnięto konkurs z okazji 660-lecia pt. Dumni z Szubina – wczoraj, dziś i jutro.
- 29) 12 czerwca odbył się koncert pt. *Powróćmy jak za dawnych lat* w wykonaniu Doroty Kuczyńskiej - fortepian, Karoliny Jopek - mezzosopran, Michała Jopka - tenor.
- 30) W placówce realizowane były projekty przez Mobilne Usługi Fotograficzne i Filmowe Mikołaj Lustig - Klub Seniora Srebrna Energia Życia i Wesoła Szubińska Gromada. Projekty realizowany był od maja do listopada 2025.
- 31) Od czerwca do listopada muzeum realizowało projekt pt. Wielka historia w

- małym mieście, który dofinansowany został przez Muzeum Historii Polski w ramach projektu Patriotyzm Jutra. Zrealizowano: 24 sierpnia podróż historyczną autobusem marki Jelcz na terenie miasta i gminy Szubin; 7 września spacer historyczny na terenie miasta; 17 września wystawę w ramach projektu i wykład dr Izabeli Chudzyńskiej z Politechniki Bydgoskiej o wojnie od kuchni pt. „W cieniu głodu – jedzenie jako przestrzeń kultury w czasie wojny”; 27 września na rekonstrukcję historyczną pt. Dom Polski świadkiem wojennej historii Szubina; 21 października projekcje filmowe i spotkanie z twórcami *Symfonia mgły* - Stanisławem Dąbrowskim i Dominikiem Krzeszewskim; 12 października 2025 r. na spacer historyczny pt. Szubińskie Powązki; 24 października finisaż wystawy połączony z koncertem patriotycznym; listopad – wystawa plenerowa na rynku w Szubinie.
- 32) 9 września w ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej odbył się wykład pt. *Medycyna ludowa i święci* autorstwa kustosz Anny Sergot z Muzeum Ziemi Krajeńskiej.
- 33) 10 września w muzeum instruktorzy seniorzy ZHP gościli Radę Przyjaciół ZHP z Bydgoszczy.
- 34) 7 listopada odbyła się wieczornica, podczas której wystąpili uczniowie Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Kowalewie.
- 35) 13 listopada odbyło się spotkanie autorskie z dr. Adamem Węsierskim pt. *Esbecka agentura inwigilująca struktury NSZZ "Solidarność" na ziemi szubińskiej*.
- 36) 16 października w muzeum odbyła się uroczystość wręczenia Medali im. ks. Jana Kleina, które nadaje Kapituła Honorowa powołana przez Szubińskie Towarzystwo Kulturalne. Medale otrzymali Teresa Foigt i Piotr Szybowicz.
- 37) 15 listopada Muzeum wzięło udział w IV Regionalnej Giełdzie Produktów Turystycznych i III Forum Dziedzictwa Kulinarnego Krajny i Pałuk w Zespole Szkół im. Stanisława Staszica w Nakle nad Notecią. Obok muzeum Gminę Szubin reprezentowali Koło Gospodyń w Starym Jaruzynie, Sery od Bączków z Wymysłowa, Twórcze Brzózki. Muzealniczki Patrycja Banasiak, Sonia Bojewska oraz Kamila Czechowska wzięły udział w wydarzeniu w strojach pałuckich. Na zakończenie kilka słów o tradycji pałuckiej przekazała zebrany dr Kamila Czechowska.
- 38) 15 listopada w muzeum seniorki i seniorzy Chorągwi Kujawsko-Pomorskiej ZHP uczestniczyli w wydarzeniu pn. *Święto piosenki patriotycznej i harcerskiej*.

- 39) Muzeum promowało Szubin i Pałuki na *III Forum dziedzictwa kulinarnego w Nakle*, gdzie poszerzono tematykę o turystykę.
- 40) 16 listopada Koła Gospodyń Wiejskich Szaradowo zorganizowało spotkanie. W programie znalazł się wykład dr Kamili Czechowskiej dotyczący pałuckiej kuchni wczoraj i dziś.
- 41) 21 listopada w ramach wystawy „Boże Narodzenie w PRL-u” odbył się pokaz kulinarny i degustacja potraw w wykonaniu mistrza kuchni Szymona Brukwickiego.
- 42) 25 listopada Szubińskie Towarzystwo Kulturalne i Muzeum zaprosiło na podsumowanie konkursu w ramach projektu: *Dzień po dniu. Powstanie Wielkopolskie na Pałukach i Krajnie*.
- 43) 27 listopada 15 lat od ukończenia projektu pt. *Tworzymy nowe przyzwyczajenia* jego uczestniczki spotkały się w Muzeum.
- 44) 7 grudnia odbyły się zajęcia związane z piernikami pt. *Po pałucku i po królewsku*.
- 45) 10 grudnia Placówki Wsparcia Dziennego - Winnica 15 – zaprosiła na świąteczny koncert pt. *Nowy ro(c)k bieży!*
- 46) 17 grudnia odbył się koncert kolęd pt. *Jedynka i Przyjaciele* z udziałem Szkoły Podstawowej nr 1 i Zespołu "Ingenium", młodzieży z Zespołu Szkół Specjalnych w Szubinie, Chóru im. Jana Pawła II w Szubinie.
- 47) W minionym roku dyrektor muzeum brała udział w pracach jury, konkursach i innych działaniach edukacyjnych na zaproszenie instytucji i organizacji.

III. Działalność wydawnicza:

- 1) Artykuł pt. *Organizacje weteranów Powstania Wielkopolskiego na terenach wiejskich na przykładzie byłego powiatu szubińskiego* autorstwa Kamili Czechowskiej ukazał się w publikacji pt. *Udział mieszkańców wsi w Powstaniu Wielkopolskim* pod red. Ryszarda Chruszczewskiego.
- 2) Artykuł pt. *Sędziwój z Szubina najwybitniejszy przedstawiciel rodu Pałuków* ukazał się w publikacji pt. *Wielka mała historia Krajny i Pałuk* pod red. Moniki Lis i Justyny Makarewicz.

IV. Budżet placówki, realizowane i współrealizowane projekty:

- 1) Budżet od organizatora wyniósł na 410 000,00 zł dotacji podmiotowej oraz 7 000,00 zł dotacji celowej na zakup muzealiów.
- 2) Projekt pt. „Powstanie wielkopolskie na Pałukach i Krajnie w czasie II wojny

światowej” firmowany był przez Szubińskie Towarzystwo Kulturalne. Partnerem zadania było muzeum.

- 3) Projekt „Wielka historia w małym mieście” współfinansowany przez Muzeum Historii Polski w ramach projektu Patriotyzm Jutra. Wartość dofinansowania 32 000,00 zł.

V. Zwiedzający i korzystający ze zbiorów

1. Muzeum odwiedziło około 7269 osób. Byli to między innymi: zwiedzający, uczestnicy spotkań i prelekcji, lekcji muzealnych, konkursów, korzystający z materiałów zgromadzonych w archiwum muzeum.
2. Muzeum ma swoje strony internetowe, na których zawarte są informacje o działalności Muzeum, a także za pośrednictwem których wymieniane zostają informacje z miłośnikami ziemi szubińskiej z kraju i zagranicy oraz wystosowywane apele o darowizny artefaktów na rzecz muzealnych zbiorów. Muzeum prowadzi także strony za pośrednictwem portali społecznościowych. Nazwy stron: www.muzeum.szubin.net; www.powstanie.szubin.net; www.bip.muzeum.szubin.net. Informacje dotyczące Muzeum i także wydarzeń lokalnych umieszczane są na portalu www.szubin.pl.
3. Muzeum udostępniło zbiory na potrzeby działalności muzealnej muzeów etnograficznych w Toruniu i Poznaniu oraz muzeum fotografii w Mielcu.

VI. Inwentaryzacja i gromadzenie dóbr kultury

Zbiory Muzeum na dzień 31 grudnia 2025 r. wynoszą 37 929 pozycje, które zinwentaryzowano w trzech działach: Sztuka, Etnografia, Historia.

VII. Kadra instytucji:

Na dzień 31 grudnia 2025 r. pracę świadczyły 4 osoby zatrudnione w wymiarze 3 etatu. Równolegle 1 osoba była nieobecna-usprawiedliwiona. W związku z ograniczoną kadrą muzeum stosuje harmonogram pracy, który obejmuje swoimi zasadami dyrektora, główną księgową oraz pozostałych pracowników muzeum. Muzeum współpracowało z Powiatowym Urzędem Pracy i w omawianym okresie realizowano w muzeum staż pracowniczy.